

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

APARE ODATA PE SAPTAMANA SUB CONDUCEREA D-lor

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI,
N. POLIZU-MICUNESTI, C. HAGI-THEODORAKY

SILIU RĂDULESCU
PRIM-REDACTOR

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

C. G. Dissescu.—Evoluția Dreptului public român.

Jurisprudența Română.—Inalta Curte de Casație și Justiție, secția III.—Contrabandă vamală.—Elementul clandestinității și al culpei.—Dacă intră în constituirea acestei infracțiuni. (Ministerul de Finanțe cu N. Porumbel).

Curtea de Apel din Chișinău, secția I.—Convențiuni.—Consimțământ.—Voință.—Constrângere.—Codul civil rus. (Sama Spilberg cu Hună Păiărie).

Trib. Prahova, secția II—Magistrat.—Dreptul de a pleda singur cauza sa.—Strămutarea procesului la alt tribunal. (D. Ștefănescu Pribol cu Niculina Măduță).

EVOLUȚIA DREPTULUI PUBLIC ROMÂN

Dela 1869 până la 1920

de C. G. DISSESCU

Societatea de legislație comparată mi-a făcut onoarea de a-mi cere un raport asupra evoluției Dreptului public român dela 1869 până la 1920.

Nu voi expune nici o doctrină personală. Voi constata principiile regulatoare ale Dreptului public român, influențele ce el a suferit, determinismul evenimentelor. E o anchetă contributivă la opera științifică ce Societatea vrea să facă. Astfel spiritul istoric va putea să ne ajute la fixarea doctrinei și metoadelor.

Care este originalitatea Dreptului public român dela 1869 până în zilele noastre? Aproape nulă, căci nu conține nici un drept istoric și național. Este un drept care n'a trăit, care n'a eșit din fapte. El l'a creat. Redactorii săi, oameni revoltați contra trecutului, neavând decât preocuparea viitorului, discipoli ai școalelor din Franța, Belgia, Londra, au făcut tabăa rasă din instituțiile trecutului.

La 24 Ianuarie 1864, prințul Cuza, în proclamația sa către popor, care sărbătorea Unirea Moldovei cu Muntenia, zicea: „La vremuri noi, legi nouă, oameni noi!”

Adevărul căutând, Dreptul public român de azi nu datează dela 1869. El a eșit din Tratatul dela Paris din 1856 și din Convențiunea dela Paris din 1858.

Dreptul anterior își avea origina în Dreptul slav și în Dreptul bizantin, foarte centralizator.

Marea asemănare a Dreptului public român actual este cu Dreptul belgian, el însuși eșit din Dreptul

franceez cu inovații dictate de motive istorice, de tradiții învechite și de exigențe economice. Se pune firește întrebarea: de ce România la 1866 n'a adoptat Dreptul public francez, așa cum a făcut cu Dreptul privat, cu Codul civil, Codul de comerț, Dreptul penal, adoptat cu inovații luate din Codul penal prusian, și cu Codul de procedură civilă, împrumutat din Codul de procedură civilă al Genevei.

Faptele istorice ne dau răspunsul. La epoca reorganizării politice a noii Români, Franța nu era o țară constituțională și parlamentară în sensul strict ale regimului constituțional. La 1866 Franța eșise din Lovitura de Stat dela 2 Decembrie 1851.

Mai înainte ea trăise sub monarchia Chartei și Constituțiunea din Iulie, două Constituțiuni care nu păreau destul de înaintate, destul de democratice. Cât despre dreptul administrativ francez, el era prea complicat și conținea dispoziții asupra Justiției în materie administrativă, incomparabile cu principiul separațiunii puterilor, așa cum se înțelege și se aplică în Anglita și în Belgia. Noul regim politic dela 1866 eșit din o revoluție pașnică, a doua zi după abdicarea Prințului Cuza, era ostil Consiliului de Stat, și contra tot ce ținea de Contenciosul administrativ. El voia separația puterilor netă, clară, între trei puteri, legislativă, executivă și judecătorească.

Marile principii ale Dreptului public român sunt cuprinse în Declarația Drepturilor omului din 1789. De aci rezultă că chestia fundamentală s'a rezolvat în sensul doctrinei franceze, în opoziție cu Școala germană, care este apologia forței. Doctrina noastră este mărginirea suveranității Puterilor Statului, garantată prin sancțiuni directe și indirecte. Dreptul, chiar dacă este creat de Stat, îi este superior.

Care sunt evoluțiile Dreptului public român dela 1869 până la 1920? Aceste evoluții au fost determinate de trei mari evenimente: războiul contra Turciei, în alianță cu Rusia, din 1877; revoluția agrară din 1907 și războiul dela 1916—1920, în alianță cu Puterile Înțelegerii contra Puterilor centrale.

Dela 1866 până la 1879 Constituțiunea română era constituția din 1830 a Belgiei: proclamarea drepturilor publice și politice, bazate pe principiul egalității, cu restricția neadmisibilității necreștinilor și femeilor

la cetățenia română și la dobândirea proprietății rurale de către ovrei, monarhie constituțională ereditară parlamentară, responsabilitate ministerială, sufragiu electoral cenșitar pentru reprezentarea națională, juriul în materie criminală și politică, serviciul militar obligator și național.

Principalele legi administrative, toate de origine franceză, sunt următoarele:

Legea comunală, legea județeană, legea drumurilor, a contabilității publice, a exproprierii pentru cauză de utilitate publică, legea învățământului, legea mărcilor de fabrică din 1879, legea brevetelor de invenție (1906) 1).

În această perioadă de treisprezece ani, proprietatea a fost supusă regimului proprietății individuale, femeia exclusă de la viața publică, organizarea familiei ținând de viața civilă și de viața religioasă, fiindcă celebrarea religioasă a căsătoriei era obligatorie.

Congresul din Berlin prin art. 44 al tratatului, subordonând recunoașterea Independenței României suveranității din legile sale a deosebirilor de religie pentru exercitarea drepturilor civile și politice, revizuirea art. 7 din Constituție se impunea. S'a dat o nouă redacție articolului 7 din Constituția de la 1866, iată nou text al acestui articol: „Diferința de credințe religioase și confesii nu constituie în România o piedică spre a dobândi drepturile civile și politice și a le exercita”.

În ce privește dobândirea proprietății rurale, ea a fost rezervată acelor de naționalitate română. De la revizuirea făcută articolului 7 în acest sens în 1879, avem în România patru categorii de drepturi: drepturile publice, drepturile civile, drepturile politice și drepturile naționale recunoscute oricărui Român, bărbat, femeie, chiar și interzișilor, precum dreptul de a dobândi imobile rurale.

Noua redacție a art. 7 din Constituție nu este în totul conformă cu spiritul articolului 44 al tratatului din Berlin. Acest tratat voia recunoașterea naționalității române în masă, la toți locuitorii ovrei domiciliați în România. Parlamentul revizionist a admis naturalizarea pe cale legislativă individuală.

Puterile semnate ale tratatului din Berlin de la 1879 au admis de fapt modificarea art. 44 al acestui tractat și au recunoscut Independența României.

Pentru motive economice (răscumpărarea Căilor ferate concesionate Germanilor) și diplomatice (adeziunea României la Tripla Alianță), Germania a renunțat la aplicarea strictă a art. 44 al tratatului din Berlin. Puterile semnate, Austro-Ungaria cea dintâi, au recunoscut independența României. Revizuirea Constituției făcute în 1884 a avut de obiect:

1. Regimul presei: a) noul art. 105 a întins jurisdicția juriului la procesele privitoare la cereri de daune-interese provenind din delict de presă politică sau nepolitică; b) arestarea preventivă a preveniților pentru delict de presă a fost desființată.

2. Articolul întâi, care determină întinderea teritoriului României în urma cedării forțate a Basarabiei

1) Influența engleză ne-a dat legea contenciosului administrativ (1912). Datorăm influenței belgiene principiul reprezentării proporționale și votul obligator.

Rusiei și anexarea Dobrogei supusă unui regim politic și administrativ excepțional de tratatul din Berlin de la 1879.

De la această epocă și până la 1913, Dreptul public român numai are unitatea dinainte; avem un drept public pentru România de dincoace de Dunăre, și un altul pentru România de dincolo de Dunăre.

3. Regimul electoral. — Regimul electoral pervăzut de Constituția de la 1866 era bazat pe sistemul cenșitar. Alegătorii erau împărțiți în patru colegii electorale pentru Camera Deputaților și două colegii pentru Senat. Reforma electorală din 1884 a redus cele patru colegii la trei — al treilea era colegiul ruraților — și a introdus pe titrați (intelectuali) în corpul electoral senatorial.

În 1907, s'a produs un eveniment neașteptat: răscălele țărănești îndreptate mai ales contra marelui proprietăți rurale. Țăranii răsculați cereau împărțirea moșiilor. Noul guvern, după ce a restabilit ordinea cu forța armată, a obținut de la Camere o lege care punea în vânzare, în profitul țăranilor, cea mai mare parte din moșiile aparținând Domeniului Coroanei. Peste trei ani, ministrul Domeniilor, Ion Lahovary, obține de la Camere legea care obligă persoanele morale să arendeze țăranilor agricultorii moșiile lor.

O lege din 1908, intitulată legea Trusturilor, oprește cu sancțiuni penale de a lua în arendă mai mult de 4000 hectare de pământ. Aceasta a fost cea mai mare atingere adusă libertății tranzacțiilor și convențiilor.

În ziua promulgării legii trusturilor acțiunea socialistă a reputat primul său triumf.

Mai mare, mai intensă a fost asupra Dreptului public român influența războiului mondial care a început la 1914. Lui i se datorește: creșterea autorității guvernului prin dreptul ce i s'a conferit de a declara starea de asediu parțială sau generală, strămutarea unora din atribuțiunile puterii judecătorești de drept comun la Curțile marțiale, întinderea puterilor autorităților militare, dreptul sau starea de necesitate, grație căreia guvernul poate să suspende, să abroge, să creeze legea pe calea decretelor-legii, sub rezerva ratificării parlamentare.

Aceasta este, trebuie s'o mărturisim, mai mult de cât evoluția dreptului, este posibilitatea suprimării lui. O consecință gravă ce decurge de aci, este schimbarea sensului cuvântului celebru de *legalitate*. Să spunem franc: el este cu totul altul decât cu agresiunea germană.

De aceea trebuie să facem această dureroasă constatare: că Germanii ne-au obligat a practica, dacă nu a redacta un alt Drept public internațional decât acela dinaintea agresiunii; războiul mondial ne-a obligat a substitui Dreptului nostru public, garanția libertăților și drepturilor noastre, regimul decretelor-legii.

În urma invaziunii armatelor inamice (germane, austro-ungare, bulgare, turce), în timpul ocupației celei mai mari părți din teritoriul României, Dreptul public — Constituțiunea și legile administrative — a fost suspendat și înlocuit prin regimul ordonanțelor

germane cu violarea Convențiunii dela Haga și a tradițiunilor internaționale. Aceste ordonanțe sunt în număr de 528, constituind o nouă legislație de ordine publică, administrativă, drept penal, chiar de drept privat și de competență judiciară.

Atunci când România ocupată de inamic suferea regimul ordonanțelor germane, la Iași, Camerele revizuiu artirolele relative la sistemul electoral din 1884 și la exproprierea marilor proprietăți rurale. Nouile articole înlocuiesc sistemul cenzitar cu trei colegii, prin votul universal obligator, pentru Cameră și Senat, pe baza reprezentării proporționale (scrutin pe listă) pentru alegerea deputațiilor.

În ce privește exproprierea, se suprimă cele trei cauze de expropriere (apărare națională, interesul căilor de comunicație, salubritate publică) și se admite exproprierea marilor proprietăți rurale pentru cauză de interes național.

După pacea separată, care a fost mai degrabă o suspendare de arme cu consimțământul Aliatilor (pace încheiată de guvernul Marghiloman în Martie 1918), regimul parlamentar, dreptul public revie, dar nu în chip complet și general.

Pacea încheiată deghiza opresiunea germană cu oprirea pentru refugiați de a reîntra în România, dreptul de rechiziții și alte atingeri la independența, la suveranitatea Statului, la integritatea teritoriului grav mutilat sub pretext de rectificarea granițelor.

Practica regimului parlamentar era de ochii lumii, căci cea mai mare parte din alegători nu au putut lua parte la alegeri.

După liberarea teritoriului, după retragerea armatelor de ocupație, țara își reia exercițiul drepturilor sale, totuși Dreptul constituțional este suspendat prin regimul excepțional al decretelor-legi, impus de necesitățile apărării naționale, și a ordinii publice interioare. Îndoita amenințare a bolșevismului rus și maghiar punea România anemiată, sărăcită, de mai multe ori trădată, în stare de războiu. Chiar dacă armata noastră implanta drapelul național, reducea la neant bolșevismul amenințător, restabila ordinea și pacea în Ungaria, în interior însă Dreptul public era mereu sub regimul restricțiunilor (decretele-legi).

O nouă atingere fu adusă principiului independenței Statului, deplinei suveranități naționale și puterii obligatorii a convențiunilor internaționale.

Tratatul dela Sajt-Germain dispune în art. 60 (Pacea cu Austro-Ungaria): „România acceptă înserarea, într'un tratat cu principalele puteri aliata și asociate, a dispozițiunilor pe care aceste puteri le vor găsi necesare pentru protecțiunea în România a intereselor locuitorilor care se deosebesc de majoritatea populației prin rasă, limbă sau religie, precum și pentru protecțiunea libertății de transiț și a unui regim echitabil pentru comerțul celorlalte națiuni.”

Acest tratat, rezervat și impus României, cuprinde faimosul control din partea Puterilor în privința dreptului minorităților în România și restricția dreptului Statului în materie de transiț din convențiunile comerciale.

Este desigur o diminuare a independenței și a su-

veranității Statului de a fi obligat să semneze un tratat fără beneficiul dreptului de reciprocitate. Se cunosc dificultățile ce s'au ivit din această cauză între România și marile Puteri aliata și asociate.

Care este viitorul Dreptului public în România? Este evident că în urma unirei Transilvaniei, Banatului, Bucovinei și Basarabiei la vechiul regat al României, Dreptul public — Constituțiunea și legile administrative — va suferi o mare schimbare. Aproape întreaga Constituție a fost refăcută. Condiția teritoriului, dreptul minorităților, drepturile publice și politice, regimul proprietății, condiția femeii, întinderea acestor drepturi, regimurile diferite ale Bisericii, raporturile lor cu Statul supus în diferite provincii până la Unire la deosebite condițiuni și dispozițiuni, centralizarea politică și descentralizarea administrativă, regimul diferitelor impozite, și atâtea alte materii, reclamă prefacerea legilor locale cu un spirit de unitate legislativă, atât în dreptul privat, cât și în Dreptul public.

Ce sarcină! A reface tradițiunile, legile, obiceiurile țărilor, care constituie o Națiune, un Stat unitar și cari totuși au fost în timp de mai multe veacuri sub influențe și în condiții deosebite dela o graniță la alta.

În vechiul regat al României: influențe romane, slave și grece, franceze. În Transilvania și Bucovina, influențe dace, romane, române, ungare, austriace. În Basarabia acelea arătate, dominate de regimul rus țarist!

Cea mai tare din aceste influențe este aceea a geniului latin, triumfător în războiul mondial, asimilator puternic. Este, cu alte cuvinte, triumful concepțiunii juridice și sociale franceze.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Secția III

Audiența de la 20 Aprilie 1923

Președenția d-lui Dem. G. Tazlăuanu, Președinte

Ministerul de Finanțe cu N. Porumbel.

CONTRABANDĂ VAMALĂ.—ELEMENTUL CLANDESTINITĂȚII ȘI AL CULPEI.—DACĂ INTRĂ ÎN CONSTITUIREA ACESTEI INFRAȚIUNI.—CONSTATĂRI ALE INSTANȚEI DE FOND.—INLĂTURAREA FAPTELOR DIN PROCESUL-VERBAL.—CASARE.—(ART. 192, 193, 196, 197 ȘI 215 L. VĂMILORE.)

1. Legea noastră vamală, prin nici una din dispozițiunile ei, nu cere și nu prevede clandestinitatea ca element necesar al Contrabandei; dimpotrivă din combinațiunea art. 192, 193, 196 și 197 rezultă că, atât transițul mărfurilor prohibite, cât și omisiunea declarațiunilor de import sau export și aceia a formalităților cerute în acest scop, fapte săvârșite pe față, constituiesc o contrabandă.

Așa fiind, nici intențiunea frauduloasă și nici culpa nu pot fi invocate ca scuze ale infrații-

unei, simpla neglijență sau eroare putând să dea loc la o infrațiune vamală.

2. Nu este permis instanței de apel, pentru a stabili inexistența elementelor infrațiunii vamale cerute de lege, să se întemeieze pe fapte care rezultă numai din desbaterile urmate înaintea sa, prevăzute în procesul-verbal constatator al contrabandei, deoarece art. 215 din legea vamală se opune la această procedare.

No. 485 bis.—Casată, în urma recursului făcut de Ministerul de finanțe, sentința Trib. Olt No. 217 din 10 August 2922 în proces cu N. Porumbel.

S'au ascultat; d-l avocat C. Marinescu-George în dezvoltarea motivului de recurs și d-l avocat N. A. Papadat în combateri.

Curtea deliberând,

Asupra motivului 2 de recurs; ¹⁾

„Greșită interpretare și violarea art. 192, 193 și 215 alin. III din legea vămilor și exces de putere“.

Având în vedere că prin sentința supusă recursului, Tribunalul Olt intrând în cercetarea infrațiunii vamale constatată prin procesul-verbal de contrabandă în sarcina intimatului N. Porumbel de a fi încercat să exporteze o cantitate de 54 vagoane grâu, marfă prohibită la export, peste numărul vagoanelor pentru care avea autorizațiunea de export, hotărăște că faptele astfel cum rezultă din acel proces-verbal nu pot constitui o contrabandă, de oarece lipsește elementul clandestinității, care, deși nu e prevăzut de lege, totuși — zice Tribunalul — este cerut de doctrină;

Având în vedere că, legile fiscale sunt de strictă aplicațiune, nefiind permis să li se adauge ceva pe cale de interpretare, oricare ar fi exigențele doctrinei,

Considerând că nici o dispozițiune din legea noastră vamală nu cere și nu prevede clandestinitatea ca element necesar al contrabandei, ci din contra din art. 193, 196 și 197 din legea vamală din 1905, modificată în 1916 și 1920 rezultă că lipsa de declarație la export și trecerea mărfurilor prohibite prin chiar birourile vamale, neîndeplinirea de formalități trecând marfa prin birourile vamale cu conivența agenților, toate aceste fapte, săvârșite pe față constituiesc o contrabandă;

Că, prin urmare, legea noastră vamală nu prevede clandestinitatea ca element constitutiv al contrabandei, ba chiar o îndepărtează; că aceasta se evidențiază și mai mult prin dispozițiunile art. 196 din legea vamală modificat în 1920 care se referă și opun contrabandei încărcată sau săvârșită prin locuri ascunse, contrabanda săvârșită prin orice locuri, chiar prin cuprinsul biroului vamal;

Având în vedere că Tribunalul, fără a face un temei pentru anularea procesului-verbal de contrabandă, sprijinește totuși soluțiunea dată și pe împrejurarea că intimatul N. Porumbel nu are nici o culpă în săvârșirea contrabandei;

Considerând că, independent de faptul că instanța de fond în argumentarea sa pentru a stabili lipsa cul-

1) Motivul I a fost respins de Secțiunile-Unite ale Inaltei Curți prin deciziunea No. 271 din 9 Noembrie 1922 publicată în *Dreptul* din 1922 No. 43 p. 344.

pel, se întemeiază pe faptele rezultând numai din desbaterile urmate înaintea sa, cum rechiziționarea șlepuului cu grâul ce se trecea în contrabandă, liberarea șlepuului, jansarea lui pe Dunăre fără știrea intimatului, toate fapte neprevăzute în procesul-verbal constatator al contrabandei, ceea ce nu era îngăduit față de dispozițiunile art. 215 legea vamală, dar în drept nici un text din legea vamală nu cere pentru existența faptului de contrabandă ca cel ce a săvârșit-o să fie în culpă, ci din contra dispozițiunile art. 215 al. III din legea vamală din 1905, neschimbate cu ocazia modificărilor aduse acestui articol în 1916, prevăd că eroarea și lipsa de intențiune frauduloasă nu scuză pe infractor; că deci, simpla neglijență sau greșală poate constitui o infrațiune la legea vamală;

Că, prin urmare, soluțiunea dată cauzei nu se poate menține nici pe lipsa de culpă pe care se sprijină Tribunalul;

Considerând că, deși în sentința care face obiectul recursului se vorbește și de o lipsă de formă a procesului-verbal de contrabandă, Tribunalul însuși declară în această privință, în considerentele sentinței sale, că este inutil a mai discuta nulitatea acelor vicii de formă; că deci menționata sentință nu se poate sprijini nici pe vr'o lipsă de formă;

Că astfel fiind, când instanța de fond, pe lipsa de clandestinitate și culpă a infirmat în totul deciziunea ministerului de finanțe, prin care se aprobă procesul-verbal de contrabandă dresat contra lui N. Porumbel, a săvârșit un exces de putere, a interpretat greșit și a pronunțat sentința sa cu violarea art. 192, 193 și 215 al. III din legea vămilor.

Că motivul III de casare este deci fundat, urmând ca recursul să fie admis,

Pentru aceste motive, casează.

CURTEA DE APEL DIN CHIȘINAU

Audiența dela 7 Martie 1923

Președenția D-lui Vespasian Erbiceanu, Prim-Președinte.

Sama Spilberg cu Hună Pălărie

CONVENȚIUNI.—CONSIMȚĂMÂNT.—VOINTĂ.—MANIFESTAREA EI.—LIPSA ORI CĂREI CONSTRÂNGERE.—ART. 701 C. CIVIL RUS.

CONVENȚIUNI.—CONSIMȚĂMÂNT.—VOINTĂ.—CONSTRÂNGERE.—INTELESUL ACESTUI CUVÂNT.—VICIEREA CONVENȚIUNII.—ART. 702 C. CIVIL RUS. ART. 955 C. CIVIL ROMÂN.

CONVENȚIUNI.—INCHERAREA LOB.—PREZENTAREA LA NOTAR.—MOMENTUL TRANSMISIUNII PROPRIETĂȚII.—SOLEMNITATE.—ART. 1406, 1417 ȘI 1420 C. CIVIL RUS ȘI ART. 66 LEGEA NOTARIALĂ RUSĂ.

1. Potrivit art. 701 din codul civil rus pentru validitatea ori cărei convențiuni se cere ca elementul esențial al voinței de a contracta să fie manifestat în așa mod, încât să nu fie obținut sub nici o influență străină care să constituie o constrângere la darea consimțământului.

2. Prin constrângere, potrivit art. 702 codul civil rus, se înțelege faptul de a ține pe cineva în puterea altuia și a-l sili să contracteze o obligațiune, nevoit de teama unui rău moral sau

material prezent sau vitor, spre deosebire de violența din codul civil român (art. 955) și francez (art. 1112) care cere numai ca răul să fie considerabil și prezent.

3. Potrivit dispozițiilor legislației rusești cuprinse în art. 1406, 1417 și 1420 cod. civil rus și 66 legea națională, momentul psihic important al manifestării consimțământului este cel de la notarul public, de oare-ce transmisiunea proprietății bunurilor imobile este solemnă și până ce această exprimare cuprinsă în actul material nu s'a putut săvârși, toate celelalte obligațiuni anterioare de promisiuni de vânzare ce s'au încheiat n'au altă valoare juridică decât cea a obligațiilor personale.

No. 64.—Admis apelul făcut de Sama Idel Spilberg în contra sentinței civile cu No. 217/922 a Tribunalului Jud. Bălți în proces cu Hună Pălărie.

S'au ascultat D-nii avocați G. Dumitriu, C. Dumitrescu și Sebastian Teodorescu pentru apelant și Damian Copceag și Luca Brânză pentru intimat.

CURTEA,

Asupra apelului declarat de Sama Spilberg, din orașul Bălți, contra sentinței civile No. 217, din 10 Iunie 1922, pronunțată de Tribunalul Bălți, în proces cu Hună Pălărie, din același oraș, petru anulare de act de vânzare-cumpărare, consimțământul fiind smuls prin violență.

Având în vedere susținerile și concluziunile părților, puse oral în ședința publică și cele scrise, prin avocații G. Dumitriu și C. Dumitrescu, ambii din Bălți și Sebastian Teodorescu din Chișinău, toți trei din partea apelantului, Damian Copceag și Luca Brânză din partea intimatului.

Văzând lucrările, actele și dovezile ce s'au administrat înaintea primei instanțe.

Având în vedere că prin poeziția înreg. la No. 14812, din 20 Decembrie 1919, la Tribunalul Bălți de către Sama Idel Leibov Weissman Spilberg, droghis domiciliat în orașul Bălți, strada Regele Ferdinand, s'a intentat acțiune contra lui Hună Pălărie, comerciant domiciliat în orașul Bălți, strada General Schina, pentru anularea actului de vindere-cumpărare făcut în ziua de 19 Iulie 1919, la notariatul public cu Hună I. Pălărie și întărit de Primul Notar în ziua de 20 Iulie 1919, invocând ca motiv că consimțământul său n'a fost liber, și art. 700, 701, 702, 1424 și 1528 cod. civil rus.

Tribunalul județului Bălți prin sentința civilă No. 217 din 10 Iunie 1922, a respins ca nefundată acțiunea intentată și a obligat pe reclamant să plătească suma de 1660 lei cheltueli de judecată și onorar de avocat.

Având în vedere că apelantului arată prin avocații săi că din toate probele rezultă că consimțământul vânzătorului Sama I. Spilberg a fost viciat, fiind smuls prin constrângere, care după codul civil rus poate fi și o teamă simplă de un rău chiar eventual; pe lângă aceasta s'a mai invocat din partea apelantului fraudă, adică manopere și inscenări dolosive, sau mijloace viclene pentru a smulge consimțământul și în fine s'a susținut că prețul vânzării nu s'a plătit integral.

Din partea intimatului se răspunde că vânzătorul și-a dat consimțământul fără a fi violentat, căci reclamațiunea la parchet nu constituie o violență în sensul legal, iar la 19 Iulie 1919, când s'a făcut actul de vânzare Spilberg era liber și că reclamația pentru constrângere nu s'a făcut în termen. În ce privește prețul, acest motiv nu s'a ridicat la Tribunal și apoi s'a achitat în întregime, prin banii primiți de cumpărător și prin actele dela 12 și 16 Iunie depuse la o terță persoană.

Considerând că potrivit art. 701 din codul civil rus, ca și în ori care altă lege, voința unei persoane pentru a crea un act juridic trebuie să fie liberă și prin aceasta implicit să fie conștientă sau cu discernământ despre cea ce săvârșeste; că, după felul cum se exprimă legea prin textul menționat se referă și la voința care e actul unilateral produs prin hotărârea internă, psihologică, de a făptui o operațiune juridică și la consimțământ, care este o unire de voință sau un acord stabilit cu un anume scop, ceea ce se mai cere însă în principal este ca elementul esențial al voinței să fie manifestat în așa mod încât să nu fie obținut sub nici o influență străină, de natură a aduce vre-o nedumerire, în exemplul la care poate fi supus mai târziu dacă va fi contestat.

Că, în vederea acestei complete autonomii de voință și de apărare a libertății fiecăruia, legiuitorul civil rus prin același art. 701, a edictat sancțiunea nimicirii voinței și consimțământului prin constrângere, despre care pomenește și în art. 700, și al. 2 prin fraudă.

Prin constrângere art. 702 cod. civil rus declară că este faptul de a ține pe cineva în puterea altuia și prin această este silit să înstrăineze averea sa, sau să contracteze o obligațiune, mevit de teama unui rău prezent sau viitor, care ar putea să-i atingă persoana sau averea.

Această constrângere corespunde cu violența din codul civil român (art. 356) și francez (art. 1112) cu deosebire că răul se cere să fie considerabil și prezent, pe când după cel rus e mai larg, poate fi și viitor.

Că în constrângere se cuprinde nu numai o violență fizică sau materială, dar și cea morală provocată de amenințările îndreptate contra unei persoane pentru a naște în spiritul ei o temere de un rău, pe care să nu-l poată înlătura (Senatul Cărmuitor Rus. dec. No. 21 din 1901).

Considerând că din toate probele administrate în cauză și anume, actele de instrucțiune ce s'au efectuat contra apelantului Sama Idel Spilberg (dosar. No. 419 din 1919, Judecătorul de instrucție Trib. Bălți) depunerile martorilor ascultați de prima instanță (pagina 127—135) inclusiv și 138—140 din dos. și actele scrise depuse la dosar, se constată lămurit că de către Hună I. Pălărie s'a recurs la mijloace cu totul îndrăznețe și nepermise în asemenea ocaziuni, pentru a determina pe Sama Idel Spilberg să-i vândă casa și mai ales să consimtă la facerea actului notarial în ziua de 19 Iulie 1919.

În adevăr, sub protecția împrejurării că plângerea depusă în mâna d-lui procuror al tribunalului Bălți a avut efectul neașteptat prin emiterea mandatului de arestare, de către d. judecător de instrucție, Hună Pălărie, care știe dela început că imobilul ce voește să

cumpere aparține moștenitorilor defunctului Ida Leiba Spilberg, obține, pe când apelantul era la închisoare, în ziua de 14 Iunie 1919, obligațiunea prin care declară că va face actul de împărțea și de vânzare imediat ce va fi pus în libertate, sau cel mai târziu în două săptămâni, pe lângă aceasta de la soția lui Spilberg prin amenințări capătă un amanet compus dintr-o blană bărbătească, un palton de damă de astrahan, lingurițe de argint, o stacană de argint și alte lucruri, cu condițiune că dacă Spilberg eșe din închisoare și iscălește actul de vânzare, amanetul să-i fie dat înapoi, iar dacă eșe din închisoare și nu iscălește contractul atunci amanetul, care era depus la un oare care Lebensohn, să fie dat lui Hună I. Pălărie (Pagina 127 verso și 128 din dosar).

Prin urmare, din aceste două fapte comise de Hună Pălărie reese evident, că se făcea de el presiuni pentru a sili pe Spilberg să încheie definitiv actul de vânzare și asupra sa personal, în arest fiind, și asupra soției sale, care încerca toate căile pentru a scăpa pe soțul său din închisoare.

Că, de altfel, față de soția lui Spilberg și față de toți acei care cunoșteau pe Spilberg, Hună Pălărie, era continuu amenințator și lăsa a înțelege că punerea în libertate a lui Spilberg depinde numai de buna-voința lui, și că dacă nu va semna actul de vânzare va face să intre din nou la pușcărie.

Considerând că, de altfel, apelantul afirmă că nu cu mult înainte de facerea actului de vânzare primise o citație de la instrucție, lucru care nu se tăgăduște de Hună Pălărie, înștiințare care desigur că a stărnit asupra lui Spilberg aceiași neliniște sufletească și aceeași teamă de răul ce urma să vie, știindu-l pe intimat cât era de pornit contra lui și ținut fiind și de obligațiunea ce iscălise la 14 Iunie 1919, în închisoare, împins poate și de soția sa, care se angajase cu amanetul constituit și de ceilalți cunoscuți, s'a dus la notarul public în ziua de 19 Iunie 1919, și a semnat convențiunea de vânzare-cumpărare. Apoi semnificativ este că la 1 Iunie 1919, Hună Pălărie depune cu o scrisoare două cambii în păstrarea lui Iosif Masis, pentru a i le da lui Spilberg dacă până la 12 August 1919 nu va fi arestat (pag. 86 din dos.).

Că, după dispozițiunile legislației rusești art. 1406, 1417, 1420 cod. civ. rus. și 66 din legea notarială, momentul psihic important al manifestării conștiințământului este cel dela notarul public, de oarece transmiterea proprietății bunurilor imobile este solemnă și până la această exprimare cuprinsă în actul notarial nu s'a putut săvârși, toate celelalte obligațiuni anterioare ce s'au încheiat de promisiune de vânzare (art. 1679 cod. civ. rus.), n'au altă valoare juridică decât aceea a obligațiunilor personale.

Considerând că, în ipoteza când vânzătorul nu voia să-și execute obligațiunea personală de a vinde imobilul prin promisiunea de vânzare, lui Hună Pălărie, îi era deschisă calea unei acțiuni civile și să ceară îndoit toată arvuna ce o dăduse, căci așa era convențiunea, dacă bine înțeles se constata că din vina sa nu se face vânzarea, iar dacă Sama Spilberg n'avea bani să-i restituie, să introducă cerere de asigurarea acțiunei

conform procedurii civile ruse (art. 590 și urm.), punând un sechestrul pe imobil, în nici un caz procedul lui Hună Pălărie nu era cel indicat și legal să-l ducă la un rezultat bun, oricât de însemnată a fost suma avansată ca arvună, dar pe care nu era ținut să o plătească și orice mijloc ar fi întrebuintat să aibă acești bani, cât pentru străgăniri și amânarea vânzării erau de așteptat, fiind pus în cunoștință că proprietatea imobilului nu aparținea exclusiv lui Sama I. Spilberg și că ceilalți moștenitori cu care nu tratase puteau ridica noi pretenții.

Că, în fine, dacă apelantul ascundea coproprietatea sau situațiunea juridică a imobilului, s'ar fi discutat dacă a fost sau nu bună credință.

Având în vedere că, intimatul Hună Pălărie, prin avocații săi, spune că apelantul nu s'a conformat art. 703 din cod. civ. rus., după care constrângerea trebuie adusă la cunoștința vecinilor sau la poliția locală în ziua când s'a petrecut și până cel mult într-o săptămână să ceară deschiderea urmăririi.

Că, asupra acestei îndatoriri a celui silit să săvârșească un act juridic, nu se prescrie vre-o sancțiune de nulitate cererii introdusă mai târziu și nici din exprimarea textului nu rezultă vre-o decădere, totul nu este decât o recomandățiune ce se face pentru a se dovedi mai ușor constrângerea; că, afară de aceasta, se pare că e vorba de constrângerea materială, nu de cea morală, care poate dura chiar după ce scopul a fost ajuns de persoana ce a săvârșit-o, caz în care nu se poate ști cu precizie când a încetat. În acest sens al primirei cererii peste termen s'a pronunțat și Senatul Cărmuitor Rus (decizia No. 398 din 1876).

Că, dar din toate aceste considerațiuni, are a se vedea că apelul este fundat și urmează a se admite, fără a fi necesitate de a intra în discuțiunea celorlalte motive ce s'au invocat, fraudă și neplata prețului și reformându-se sentința apelată, prin consecință se admite acțiunea ca întemeiată și se declară nul actul de vânzare-cumpărare ce formează obiectul litigiului.

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier C. Panaiteșcu, admite apelul.

Semnați: V. Erbiceanu, H. Ojoga, I. Poșoiu, P. Davidescu, C. Panaiteșcu.

TRIBUNALUL PRAHOVA S. II

Audiența de la 2 Ianuarie 1923

Președenția D-lui Al. Gânțoiu, Președinte

D. Ștefănescu-Priboi cu Niculina Mânduța

MAGISTRAT.—DREPTUL DE A-SI PLEDA SINGUR CAUZA SA. — STRĂMUTAREA PROCESULUI LA UN ALT TRIBUNAL.—DACĂ POATE FI CERUTĂ SI ATUNCI CÂND CAUZA MAGISTRATULUI ESTE SUSTINUTĂ DE UN AVOCAT.—ART. 118 DIN LEGEA DE ORGANIZARE JUDECĂTOREASCĂ.—ART. 266 SI UM. PROCEDURA CIVILĂ.

Dispozițiunile art. 118 din legea de organizare judecătorească potrivit cărora când un magistrat pledează cauza sa personală sau a soției sale, procesul trebuie strămutat, dacă partea ad-

versă o cere, la un alt tribunal, de cât acela unde magistratul își exercită funcțiunea, se aplică nu numai când magistratul își susține el însuși oral cauza, dar și atunci când figurează personal în proces sau ca procurator al soției sale și cauza îi este susținută oral de către advocații pledanți pe care și'i alătură.

No. 90.—Admisă cererea de strămutarea procesului de la Trib. Prahova făcută de inculpata Niculina Mănduță în proces cu reclamantul D. Ștefănescu-Priboi.

S'au ascultat D-nul avocat Dem. Nicolaescu pentru inculpată, în desvoitarea cererii de strămutarea procesului, D-nii avocați Dumitrescu și Zaharia Bărbulescu pentru reclamant în combateri și D-l Procuror Crapeleanu care a pus concluziuni pentru admiterea cererii de strămutarea procesului.

TRIBUNALUL,

Asupra procesului penal, în discuțiune, prin care inculpata Nicolina Măndruța din Ploești este trimisă în judecata acestui Tribunal în baza rechizitoriului introductiv al d-lui prim-procuror local, cu No. 10232 din 1922, dat în urma plângerei făcută de reclamantii Elena și D. Ștefănescu-Priboi, cu petițiunea din 4 Noembrie 1922 pentru faptul de calomnie, prevăzut și pedepsit de art. 294 și 299 c. p.

Având în vedere instrucțiunea urmată în cauză susținerile imprecizațiilor și concluziunile d-lui procuror.

Având în vedere că, mai înainte de orice discuțiune privitoare la judecata acestui proces, inculpata prin avocatul său a ridicat incidentul, tinzând la trimiterea procesului spre a fi judecat de Tribunalul cel mai apropiat, în temeiul dispozițiunii art. 118 din legea de organizare judecătorească, care oprește ca procesele, în care sunt interesați personal magistrații, sau soțiile lor, să se desfășoare înaintea Tribunalului, din care face parte magistratul, aceasta întrucât reclamantul D. Ștefănescu-Priboi este judecător de ședință la secțiunea a III-a acestui Tribunal;

Având în vedere textul art. 118 din legea de organizare judecătorească care dispune: „membrii ordinului judecătoresc sau din serviciul auxiliar nu pot fi însărcinați cu apărarea verbală sau scrisă a părților în justiție, nici a da consultațiuni, chiar când va fi vorba de alte Tribunale, sau instanțe, decât acelea în care își exercită funcțiunile; ei nu pot fi nici arbitri, nici experți“.

„Ei pot însă pleda, cauzele lor personale, acelea ale soțiilor lor, cum și acelea ale minorilor sau interzișilor, puși sub tutela sau curatela lor“.

„În aceste cazuri, însă cauza nu se va desfășura la același Tribunal sau Curte din care face parte acel magistrat, ci va trece la Tribunalul sau Curtea de Apel, cele mai apropiate, afară dacă partea adversă, va primi a se judeca la același Tribunal sau Curte de Apel“.

Având în vedere că, deși reclamantul se prezintă în acest proces, atât în numele său personal, cât și ca procurator al soției sale, reclamanta Elena D. Ștefănescu-Priboi, advocații săi au susținut totuși, că dispozițiunea textului precitat nu este aplicabilă în acest caz, în care se desfășoară, și aceasta ar fi singura ipoteză la care atât litera textului, cât și rațiunea legii, ar limita decăderea consacrată printr'ânsul.

Considerând însă că Tribunalul, — analizând dispozi-

țiunea legislativă, sus citată, care în partea ei finală creiază un nou caz de strămutare a procesului de la o instanță la alta, în afară de acela pentru cauza de rudenie sau afinitate, prevăzut de art. 266 și urm. pr. civ. și acela pentru cauza de siguranță publică și legitimă suspiciune tratat de art. 539 și urm. pr. pen. și 31 al. 9 No. 1 din legea Curții de Casație și Justiție, găsește că nici redacțiunea literară a textului, nici mai ales rațiunea lui, nu poate conduce la soluțiunea preconizată de reprezentanții reclamantului. Într'adevăr, cuvântul „pledat“, — întrebuițat de legiuitor în cuprinderea al. 2 al textului menționat mai sus, dacă se privește din punctul de vedere etimologic, înseamnă contestarea în fața Justiției (A se vedea: Petit Larousse, pag. 7611 unde se arată că derivă de la latinescul „placitum“ care înseamnă: hotărâre, decret), prin urmare, cu o noțiune mult mai largă decât simpla pledoarie orală, indicată de sus numiții, ca singura accepțiune etimologică a acestui cuvânt; iar dacă se privește chestiunea din punctul de vedere istorico-juridic, cuvântul „pleda“ înseamnă, fără controversa „*ester en justice*“, „a sta în judecată“ și comentariile unanime ale autorilor de drept civil, referitoare la art. 458 c. civ. român, 513 c. civ. francez, sunt categorice asupra acestui punct. Astfel, în Vol. III partea II-a, comentariul d-lui D. Alexandrescu pag. 458 la No. 1, citim: Acel pus sub consiliul judiciar, fie pentru slăbiciune de minte, fie pentru risipire, are nevoie de asistența acestui consiliu, pentru a „pleda“, adică: pentru a putea sta în judecată, fie ca reclamant, fie ca pârât, în orice soi de contestații, etc., și în același sens Aubry et. Reu I paragr. 140 pag. 873; Fluzier Herman, Vol. I pag. 623 etc.

Considerând că, în ce privește rațiunea legii care ne împiedică a face vreo distincțiune între cazul când magistratul, figurând personal în proces își apără singur interesele, și acela când pledează prin advocații care îl asistă, cum se întâmplă în speță—aceasta reese atât de evident din contextul dispozițiunii care prin sine singură indică și scopul urmărit de legiuitor prin consacrară ei, în cât nu are nevoie de o prea largă demonstrațiune, după cum de altfel arată chiar autorul legii, fostul ministru de justiție, d. Toma Stelian, care în aliniatul penultim al expunerii sale de motive dela 1909, explică textual: „Celelalte modificări se pot lesne înțelege din simpla citire a textelor, și utilitatea lor nu are nevoie de a fi învederată“.

Considerând într'adevăr că, prin textul menționat, pus sub titlul „incompatibilități“ legiuitorul de la 1909—pornind dela ideea de a asigura părților o cât mai delină garanție de imparțialitate în distribuirea justiției, — prescrie, în aliniatul prim al textului, o serie de acte judiciare, care sunt interzise magistraților și anume, apărarea verbală sau scrisă a părților în justiție, arbitrajul, expertiza, oprind în același timp pe magistrați a da consultațiuni părților, și aceasta chiar și în cazul când ar fi vorba de alte Tribunale sau instanțe, decât acelea în care își exercită funcțiunile; rezultă, dar fără nici o umbră de îndoială, dată fiind expresiunea atât de generală întrebuițată de legiuitor în această privință, că un magistrat nu poate fi însărcinat de părți cu nici un fel de apărare înaintea Instanțelor judecătorești, precum: formulare și introdu-

cere de acțiuni sau petițiuni, îndeplini de proceduri, depuneri de liste de martori, a se angaja ca procurator al părților spre a le reprezenta în instanță apărându-le interesele, fie personal, fie prin avocații ce îi va asocia în acest scop, etc.

Considerând că, aceasta fiind prohibițiunea de ordine, atât de generală, edictată de legiuitor cu privire la contactul ce ar putea avea un magistrat cu interesele justițiabililor, referitor în special la reprezentarea și apărarea lor în fața instanțelor judecătorești, în aliniatul următor al textului, legiuitorul aduce a derogare la principiul de interdicțiune absolută formulat în aliniatul prim și anume: *permite magistratilor de a „pleda“ cauzele lor personale, acelea ale soțiilor lor, cum și acelea ale minorilor sau interzișilor, puși sub tutela sau curatela lor*, adăugând, însă, ca un corectiv imediat, prin aliniatul ce urmează—și aceasta tot în vederea scopului urmărit prin toate celelalte texte de sub titlul incompatibilității, adică de a asigura impricinaților cea mai deplină garanție de imparțialitate în distribuirea justiției, că, în aceste cazuri, însă, cauza nu se va înfățișa la acelaș Tribunal sau Curte din care face parte acel magistrat, ci va trece la Tribunalul sau Curtea de Apel, cele mai apropiate, afară dacă partea adversă va primi a se judeca la acelaș Tribunal sau Curte de Apel.

Considerând că, — dată fiind generalitatea decăderii din aliniatul prim al textului care prevede, adică, orice act putând constitui o apărare, fie scrisă, fie verbală a părții în fața Justiției, astfel după cum s'a arătat și mai sus, — atunci când prin aliniatul 2 legiuitorul proclama excepțiunea, permițând magistratilor să pledeze în fața justiției cazurile lor personale, ale soțiilor lor precum și ale minorilor sau interzișilor puși sub tutela sau curatela lor, este evident că nu se poate zice, că prin aceasta legiuitorul ar fi înțeles să le permită numai pledoaria orală, iar nu și pe aceea scrisă, precum și orice alt act care ar constitui sau ar conduce la o apărare eficientă în fața justiției, precum: formulare de acțiuni, îndeplinire de proceduri, reprezentare ca procurator cu dreptul de a-și asocia avocați pledanți, etc. cu alt: cuvinte, la negațiunea generală și absolută din aliniatul prim, explicat în detaliu prin toate expresiunile generice acolo arătate, legiuitorul întrebuintează, în aliniatul al doilea, pentru a determina în mod mai succint derogarea, un cuvânt care să cuprindă, în sfera de aplicațiune a noțiunii sale, opozitul tuturor acelor expresiuni, și nici că putea să întrebuinteze un cuvânt mai bine ales decât „pleda“, care prin noțiunea sa cu totul generală atât etimologică cât și juridică, cuprinde după cum s'a arătat și mai sus, orice fel de apărare în justiție, dela cea mai vagă „*ester en justice*“ până la cea mai precisă: pledoarie orală propriu zisă“.

Că, a se pretinde după cum susțin reprezentanții reclamantului, că în aliniatul 2 al textului ce se discută,

nu se vorbește decât de pledoaria propriu zisă și anume cea orală (căci dacă ar indica-o și pe cea scrisă ar intra în tot cazul în previziunea textului și reclamantul, care în speță se prezintă ca procurator al soției sale, a formulat în numele său acțiunea, a depus diferite petițiuni la dosar, liste de martori etc), ar fi, — față de prohibițiunea absolută consacrată de aliniatul prim al textului, — să se ajungă la concluziunea bizară, că un magistrat poate pleda oral înaintea justiției cauza sa personală, a soției sale, etc., dar nu poate să-și facă acțiune, să-și îndeplinească predura, să pue concluziuni scrise, etc., și aceasta întrecând pe de o parte dispozițiunea generală a aliniatului prim menționat îl oprește în mod absolut dela îndeplinirea unor asemenea acte, iar pe de altă parte dispozițiunea excepțională a aliniatului 2, nu-i ar îngădui, în privința preceselor acolo arătate, decât pledoaria orală, propriu zisă, rezultat care, în mod neîndoios, nu poate fi atribuit concepțiunei legiuitorului.

Că de altfel, este imposibil a se găsi vreo rațiune fie derivând din scopul urmărit de legiuitor prin textele în discuțiune, fie intrinsece legii, care să poată justifica restrângerea ce voește să facă reprezentanții reclamantului, interpretări cuvântului „pleda“, din textul sus arătat; din contra dacă un interes superior de ordine publică există, în vederea legii, că atunci când un magistrat pledează oral cauza sa personală, a soției sale sau a minorilor ce tutează, procesul să fie strămutat după cererea părții adverse la un alt Tribunal, decât acela unde magistratul își exercită funcțiunea, acelaș vădit interes reclamă ca o soluțiune identică să aibă loc și atunci când, cum este cazul în speță, fără a pune el însuși concluziuni orale în instanță, magistratul figurează personal în proces, se prezintă în acelaș timp și ca procurator al soției sale, conducând personal tot procesul alăturând-și avocați pledanți, și se abține numai de la pledoaria orală în fața instanței;

Considerând că astfel fiind, toate obiecțiunile făcute de reprezentanții reclamantilor sunt neîntemeiate și ca atare urmează a fi înlăturate, făcându-se în cauză aplicațiunea art. 118 din legea de organizarea judecătorească.

Pentru aceste motive, redactate de d. președinte Al. Găntoiu, în unire cu concluziunile d-lui procuror, face în cauză aplicațiunea art. 118 din legea de organizare judecătorească și trimite proesul la Trib. Ilfov.

Semnați: Al. Găntoiu, V. Protescu.

Administratia revistei roagă pe d-nii abonați în întârziere a-i trimite costul abonamentului rămas neachitat.